

атрі, займайтеся самоосвітою, а захочете ставити – то ставте, я вас усього навчив».

– Після інституту вас не кликали до російського театру?
– Дуже багато моїх колег хотіли працювати саме на російській сцені. Я знав російську мову, розумів, вчив, але говорити не міг, навіть історію російської літератури на першому і другому курсах складав українською. Знову ж таки мені допоміг мій професор Неллі, сказав: «Читайте Паустовського вслух на ніч одну сторінку, і навчитесь»... До 4-го курсу я вже міг говорити російською дуже добре. І тоді я раптом збагнув, що мені потрібно визначитися, де я буду: чи я буду працювати на російській сцені, чи на українській. Мене три російських театри запрошували. Якраз у той час я поїхав до Москви, подивився там «Владу темряви», мені було дуже цікаво, це ж була моя дипломна – Микита у «Владі темряви» Л. Толстого. Там, як зараз пам'ятаю, сидячи в першому ряду, я й збагнув, що справа не в мові, а в природі почуттів. Нація – це не тільки мова, не тільки традиції. Господь Бог так дав, що у кожної нації душа інакше вибудована. Я подивився московську виставу і зрозумів, що ніколи не зможу сказати так, як Воронін: «Будя, батя, будя...». Але й він ніколи не скаже: «Ти вогню хочеш? Буде вогонь для тебе, все пекло визову»... Він ніколи не зможе зрозуміти Назара Стодо-

лю, Шевченка... Я зрозумів, відчув, у мене хороша інтуїція, що треба працювати в українському театрі. І Влад Неллі сказав: «Федор, не видумуйте, ви – для українського театру».

– Після інституту поїхали до Запоріжжя, а як опинилися саме у Львові?

– Я особисто шукав для себе театр, де б не заробляли гроші українською мовою, а розмовляли українською мовою. Щоби це було природно. Бо виходив парадокс, ти з'являєшся на сцені, граєш людей, які в житті говорять російською, а ти чомусь мусиш говорити українською. Це було фальшиво. Коли я приїхав до Львова вперше, це був 1961 рік, і почув, що зупинки в трамваї оголошують українською мовою, то подумав, що з мене знуцаються. А потім зауважив взагалі нечуване: чим пристойніше вбрана людина, тим краща у неї українська мова. Ще один шок – у Львові навіть в обкомі розмовляли українською мовою – на ті тотально російськомовні часи це було взагалі дивовижно. Більше ніде такого не було. У нас з дружиною – Тасею Литвиненко було таке враження, що ми все життя тільки й мріяли потрапити у Львів. Це був для нас Париж. Ми у 1965 році як зійшли з літака, як дісталися центру, походили, переступили поріг театру, то збагнули: вже звідси нікуди не поїдемо.

Назар Задніпровський: «Нам Богом даний інший дар...»

Назар Задніпровський у виставі «Кайдашева сім'я». Режисер П.Ільченко. Національний театр ім. І. Франка.

Назар Задніпровський – актор театру ім. І. Франка, заслужений артист України. 1996 закінчив КНІТМ ім. Карпенка-Карого (майстерня Бориса Ставицького). Ролі у виставах: «Ревізор» (режисер І. Афанасьєв), «Бал злодіїв» (С. Данченко), «Я, Генрі II» (режисер Ю. Кочевенко), «Леді і адмірал» (Ю. Кочевенко), «Брати Карамазови» (режисер Ю. Одинокій), «Ромео і Джульєтта» (В. Козьменко-Делінде), «Кайдашева сім'я» (режисер П. Ільченко).

Бесіду веде Анна Погрібна

– Ваша родина Задніпровських-Ткаченко – відома акторська династія. Чим для вас є це поняття?

– По-перше, відчуваєш обов'язок перед театром ім. І.Франка, оскільки акторська династія Задніпровських-Ткаченко – це династія саме цього театру. Потім уже постає відповідальність перед глядачем, перед мистецтвом взагалі, але стіни цього театру для мене святі. Коли я закінчив театральний інститут, мені пропонували працювати в інших театрах Києва, які на той час «гриміли», були більш успішними, але на нашій «сімейній нараді» було вирішено, що я працюватиму саме в театрі Франка, і я ніколи не шкодував про цей вибір.

– Чи одразу ви усвідомлювали, що станете актором, будете продовжувати сімейну традицію? Не хотілося вийти з цього кола, обравши зовсім іншу професію?

– Мене люблять запитувати про це в інтерв'ю, не буду брехати – не одразу... Я закінчив школу на початку 90-х, то

був складний і мінливий час. Навколо відкривалися ресторани, кафе, а я страшенно люблю не лише поїсти, а й готувати. Навіть ще наприкінці 80-х я думав, що закінчу 8 класів і піду в кулінарний технікум, а потім у харчовий інститут. У мене була мрія мати свій ресторан, запрошувати туди гостей, а це ще й гарні гроші могло принести. Але батько мені сказав: «Сину, подивись на мене, – я теж добре готую, але не можна перетворювати це в професію, якщо нам Богом даний інший дар». І тоді я почав брати участь в «уривках», які потім ми показували на районних змаганнях і фестивалях між школами. Директор нашої 80-ї школи любила мистецтво, і потім мене вже запрошували як постановника цих «уривків», учні займали призові місця, а якось ми з класом мого колишнього класного керівника навіть вибороли гран-прі. Я закінчив школу, й оскільки деяких предметів узагалі не знав, саме завдяки цим «уривкам» з хімії і фізики отримав трійки. Так я усвідомив, що моє завдання – це мистецтво, а кулінарія – вже хобі.

– Як далі продовжувалася ваша освіта?

– Потім був 1992 рік, театральний інститут, майстерня професора Бориса Петровича Ставицького. Він теж франківець, тому я вважаю, що це моє коріння не лише родинне, а й інститутське. Борис Петрович був студентом ще курбасівської школи, потім багато років працював у театрі ім. І. Франка, а вже на пенсії зайнявся викладацькою роботою. Це була дуже складна людина, але він нас багато чому навчив, підготував до того, що театр – це не лише троянди, а й колючки, іноді можуть бути підніжки, удари в спину. У мене були прекрасні дипломні роботи, завдяки яким мене помітили. Це роль Хлестакова у «Ревізорі», невеличка епізодична роль у «Маклені-Грасі» Куліша, а ще я грав Кота у музичній казці «Кіт у чоботях». Я радий, що ролі були різноплановими, дозволяли мені показати себе у різних амплуа. Так мене запросив у театр ім. І. Франка Сергій Данченко. Спершу було дуже складно, але вже у другому сезоні я отримав одну з головних ролей у виставі «Бал злодіїв», яку Данченко поставив до ювілею моєї бабусі. Це був шанс проявити себе, і якби я з цією роллю не справився, то мій творчий рух відсунувся б на кілька років. Коли отримуєш першу серйозну роль, потрібно покинути все і працювати. Я, готуючись до прем'єри, майже не спав, нерви посадив, але відпрацював кожну репліку, кожну мізансцену, і вже коли мене Данченко похвалив, сказав: «Щоб усі так працювали, як Назар», я зрозумів, що справився.

Кажуть, у театрі потрібно зайняти свою нішу, адже, що б там не говорили, поділ акторів на коміків, трагіків, героїв, характерних акторів існує. Мене якось одразу сприйняли як молодого характерного актора, такого собі синочка. Такий поділ – досить підступна річ, ніби й хочеш змінити амплуа, але існують і обмеження. Глядач звикає до одного образу, це стає і аргументом у режисерів, які говорять: «Не потрібно грати цю роль, глядач знає тебе іншим». Зрештою, не всі актори можуть стати і Гамлетом, і комедійним персонажем. Театр – це вікова штука, поки тобі 20 років – ти не можеш грати дідусів, а у 60 синочка вже не зіграєш.

Я дуже радий, що ми поставили «Кайдашеву сім'ю». Експерименти в театрі повинні бути, але вони більше для фестивалів вистав. Останнім часом я бачу тенденцію ан-

шлагів на «Мартина Борулю», «Шельменко-денщика», «За двома зайцями», публіка тягнеться до класичних текстів, їй цікаво, як сьогодні вони звучатимуть, як режисер, актори, не осучаснюючи п'єсу, наповнять її новим підтекстом. Якщо у 80-х чи 90-х жартували про бізнес, перебудову, то сьогоднішні підтексти зовсім інші. Нині актуальною є проблематика сім'ї, особливо загострилося питання батьків і дітей. Працюючи над «Кайдашевою сім'єю», ми знали, що цей твір входить до обов'язкової шкільної програми, тобто він учить дітей, як потрібно жити, ставитися до батьків. Навчити, допомогти у становленні особистості – це місія кожного театру, і театру ім. І. Франка зокрема. Ще одна проблема, порушена у «Кайдашевій сім'ї», – це проблема алкоголізму. У виставі ми показуємо, що це не так смішно, як страшно, і сподіваємося, що діти побачать це і візьмуть якесь зерно здорового глузду. Нехай знають, що жити, заробляти гроші потрібно, але й бережуть своє здоров'я і родину... і люблять Україну, звісно.

– А були у вас акторські спроби у кіно? Здається, ваше прізвище є серед акторів серіалу «Зачароване кохання», що недавно розпочався.

– Так, було й таке. І в «Зачарованому коханні» граю. Прикро в цій ситуації те, що серіал фінансує Росія, відповідно – всі головні ролі у росіян. Тут уже нічого не вдієш: хто платить, той і замовляє. А я погодився, оскільки роль непогана, хоча міліціонерів мені вже звично грати. Я сприймаю це як певний етап, можливо, мене хтось помітить.

– Це ваша перша роль у кіно?

– Ні, не перша... але знімаюся рідко. Часто відмовляюся, особливо коли чую: «Мы вас знаем, вы хороший актер, но нужно прийти на кастинг, попробоваться». А навіщо влаштовувати кастинг, якщо в результаті на роль беруть московського артиста? Інші там потрібні просто «для галочки», щоб записати, що на кастинг прийшло така-то кількість акторів. Я не раз так обпалювався і вважаю такі дії приниженням. Інша справа – кастинг на головну роль, коли буде серйозна конкуренція, у гарному фільмі українського режисера. Перед цим я знявся у ще одному серіалі Балкашинова, і теж зіграв міліціонера. У кіно я менше зайнятий, ніж у театрі. Я, мабуть, саме театральний актор, а ще знаю собі ціну.

– А чи є у світовій літературі, драматургії якийсь персонаж, роль якого ви б хотіли зіграти?

– Цікаво було б спробувати себе у складній, незручній для себе роботі, наприклад, у ролі Гамлета. У мене була лише

Назар Задніпровський у виставі «Кайдашева сім'я».

одна роль, яка давалася мені з кров'ю, – принца Джона у виставі «Я, Генрі II». Цікаво було працювати з Юрієм Одиноким у «Братах Карамазових»: там роль Ракітки мені довго давалася, але ж який результат! Чичікова – не знаю, можливо. Я навіть не хочу загадувати, але для мене найкраще, коли отримую хорошу складну роль, над якою треба подумати, помучитися, не спати ночами. А коли текстом заганяють у певні рамки, і я, лиш прочитавши, вже знаю, як гратиму – нецікаво, хоч глядач і сміятиметься з чергової комічної ролі героя-коханця. Буду грати, що дадуть, але за умови, щоб мені було цікаво. Щоб виникало більше запитань, ніж відповідей, щоб ролі викликали тертя, ламали, а режисер вимагав від мене нового. Хочу зіграти велику драматичну роль.

– А що скажете про ваші вже зіграні ролі?

– У «Ревізорі» зіграв Добчинського, це така весела вистава, навіть наполовину капусник. Взагалі багато гарних вистав, які мені до душі, на жаль, списали. Репертуар на сьогодні мені не весь подобається, але граю, бо треба. Величезне задоволення отримую від вистав «Кін IV», «Тев'є-Тевель», хоч граю там епізодичні ролі. Люблю грати для дітей, як, наприклад, у казці «Бременські музики». Роль Меркуціо у «Ромео і Джульєтті» цікава, але вистава дещо тінейджерська. Обожаю «Мартина Борулю», де зіграв Стьопочку. Режисер цієї вистави Петро Ільченко – приємна людина, яка завжди може допомогти і зрозуміти.

– У деяких виставах ви граєте разом із батьком. Як вам така спільна робота?

– У «Братах Карамазових» ми грали на одній сцені, але у рамках самої вистави розминулися. У виставі «Бал злодіїв» грало одразу три покоління – батько, я і Юлія Семенівна. Разом з батьком ми грали і у «Я, Генрі II», там у нас були хороші парні сцени. Я дуже любив цю виставу, яка тримається на напружених великих монологах, розрахованих не на масового глядача. «Леді й Адмірал» – гарна вистава, але це був якраз той випадок, коли, прочитавши роль, я вже знав, як її гратиму. Цікавою була вистава «Мама, або Несмачний витвір на три дії з епілогом» Станіслава Віткевича. Цю виставу було б добре грати на малій сцені для більш елітної публіки, яка приходить, щоб щось осмислити. Адже грати для трьохсот людей, якщо наш зал розрахований на тисячу, – для театру розкіш. Театр – це теж «прибуткове господарство», тому чимало вистав чекає на відкриття малої сцени.

– Вас із батьком поєднує ще одна справа – відома гумористична команда, яка стає окрасою свят, театральних капусників.

– Так, наша трійка – це я, батько і мій кум Валерій Астахов. Монолітним колективом ми стали після гумористичної програми «Біла ворона», що виходила колись на «1+1». Рейтинги тоді були хороші, нас дивилося близько 7 млн українців. Потім пішли на естраду і почали виступати на ювілеях, корпоративах, інших святах. Це був такий час, коли матеріальне становище було досить сутужним. На 220 грн, які ми отримували як у 1996 році, так і в 2002-му, вижити було складно, тому ми створили цю команду. Це не просто хобі, як для декого віддушину, а перш за все спосіб виживання. А для душі – це театральні капусники на Новий рік, наприклад, коли можна зібратися всім колективом, поговорити, посміятися. Раніше такі заходи

часто влаштовували, потім якось перестали, а Олексій Богданович, який очолив Спілку театральних діячів, знову відроджує традицію капусників. Дуже приємно було виступити всією трійкою на ювілеї В'ячеслава Степановича Брюховецького, де зібралася тоді українська еліта. Це було незадовго до виборів, і ми добре пройшлися по тих, по кому треба.

– Колись вашого батька не хотіли брати до театру ім. І. Франка лише через те, що там працював його батько. Нині вже немає такого негативного навантаження на понятті «сімейщина», та все ж, чи не виникали на цьому ґрунті якісь проблеми?

– Батьків шлях до театру був значно складнішим, оскільки у радянські часи «сімейщину» у мистецтві справді засуджували, тоді як родини шахтарів чи сталеварів гордо називали династією. Так він потрапив на сцену театру ім. Франка тільки після смерті свого батька, а мою маму, знаючи, що вона заміжня, хотіли відправити працювати в театр до Одеси, але потім залишили в Київському ТЮЗі, де вона і пропрацювала все життя. Я вже прийшов у театр ім. І. Франка за Незалежності, тоді вже такого ставлення не було, а в театрі вже склалося кілька акторських династій (Ступки, Олексенки): Реакція була такою: «О, молодий Задніпровський прийшов, яке янголятко!» Так, тоді я ще був молодий і окрилений. Але було складно, оскільки постійно відчував на собі пильну увагу, здавалося, що мою гру розглядають під мікроскопом, вишукуючи, що ж я взяв від батька з дідом. Аж поки з часом не зрозуміли, що я не просто малий Задніпровський, а Назар Задніпровський. Між цими найменнями насправді велика різниця – щоб заслужити до себе повагу, потрібно пропрацювати не менше п'яти років.

– Вас можна привітати, адже зовсім нещодавно у вас народився син. Здається, саме в цей час ви були на сцені?

– Так, але це таке щастя! Дату народження планували десь на 4-6 лютого, і такий сюрприз уже першого. А тут і в «Кайдашевій сім'ї» грати, й Іра народжувати має з сьомої до восьмої вечора. Свої слова говорив на автоматі, кожної перерви бігав у гримерку, щоб подивитися, чи немає дзвінка від лікаря. Ось уже й майже восьма година, я граю передостанню сцену і чую голос батька з-за лаштунків: «Назар Олександровичу, ви батько!». У мене відібрало мову, добре, що у той момент у мене не було репліки, але сцена була напружена, потрібно було зосередитися. А наступна сцена – знайомство з Мелашкою, і коли в кінці мав кричати: «Мамо, печіть весільний коровай!», я не стримався і вже коли закривалися лаштунки вигукнув: «Іра!» Протягом антракту всі все зрозуміли, кинулися мене обнімати, а другу дію я вже грав як на крилах. Тому «Кайдашева сім'я» для мене дуже знакова вистава. І взагалі рік, що минув, був для мене надзвичайно важливим і складним. Саме на Новий рік я зробив пропозицію своїй майбутній дружині, і це принесло мені удачу: у березні я отримав звання і вже одружувався у квітні як заслужений артист України. Я чекав на звання рівно два роки. І ось прийшов час отримувати нагороду, і навіть вдалося отримати її з рук Президента. В цей же рік Свині, який закінчився десь 7-8 лютого, народився Михайлик, і я вже бачу, як у нього бігають оченята, які він корчить гримаси, і вірю, що він стане актором і працюватиме саме в театрі Франка.

Березень, 2008